

Cohen,

PALVELUKSESSANNE

HS-haastattelu

Pirkko Kotirinta HS

LONTOO. Lavalla seisoo hiukan hauraan oloinen 77-vuotias herra, jonka silmissä on pilkettä ja karisma täyttää vaivatta ison tilan.

Leonard Cohen, melankolian apostoli ja rakkauksistaan sekä vuosikymmenten mittaisesta maennuksestaan suuria taidetta ja jostanut kirjailija-muusikko ottaa yleisönsä, taas kerran.

Paikkana on luksushotellin teatteri Lontoossa hienostokaupungin osassa Mayfairissa ja yleisönä valikoitu joukko suurten eurooppalaisten viestimien edustajia, Suomesta ainoana Helsingin Sanomat.

Cohen vastaa ensin juontajaksi hommatun brittirokkari Jarvis Cockerin kysymyksiin. Sitten on meidän vuoromme. Mutta alkajaisiksi kuunnellaan tammikuun lopussa ilmestyvä albumi *Old Ideas*.

”KÄÄNNYN istumaan selin, niin teidän ei tarvitse varjella ilmeiltäne”, Cohen ilmoittaa ja istuu etupenkkiin. Herrasmiesmäinen ele on turha, sillä toimittajajoukon ilmeet ovat hartaan keskittyneitä.

Itse tiedän saman tien, että *Amen*, *Darkness* ja *Different Sides* nousevat kaikkien aikojen Cohen-suosikkien joukkoon.

Crazy to Love You -laulun kohdalla penkessä tosin myös hiukan kiemurellaan, sillä siinä ”laulataidottomaksi” itseään usein luonnehtinut Cohen vaihtaa puhelunsa lauluksi.

Myyhemmin Cohen valistaa, että hänen poikansa Adam on perheensä se, joka pysyy oikeassa äänessä. Kitaransoittoaidostaankin hän viitsäilee ja syyllistää toimittajia, erityisesti brittijournalisteja: ”He ovat väittäneet, että tunnen vain kolme soittoa. Mutta tunnen viisi!”

”ON KÄYTETTÄVÄ niitä keinoja, jotka osaa”, Cohen analysoi. ”En ole koskaan tuntenut seisovani buffet-pöydässä, jossa on vaihtavasti vaihtoehtoja. Olen vain raapinut siitä yhdestä ja samasta ”tynnyristä” uudelleen ja uudelleen.”

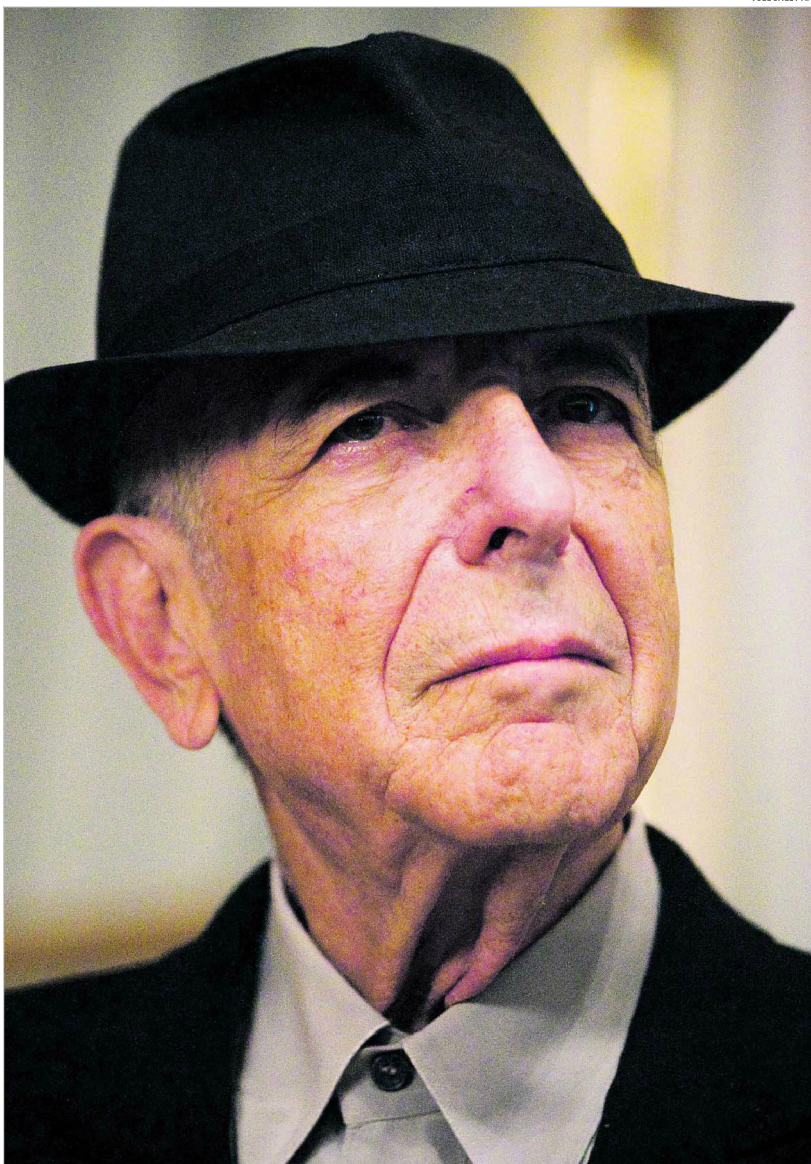
Ja tähän riittää, sillä omaa erikoista tietään vaeltautunut Cohen on se viini, joka vain parane vanhetessaan; legenda, jonka tahdissa me olemme hakenet lohtua petty-myksiin kymmeniä vuosia; synkkeitä, jonka säikeet saattavat olla vaikeutukintaisia, mutta ääni pakkottaa uskomaan aivan kaiken.

TUO KUULUISA laulusaundi on pudonnut levy levytä alaspaan ja tällä uusimmalla ollaan todella kellarsa. Ääni on niin matala, että se uhmaa jo fysiologian laimalaisuus.

Eris brittitoimittaja luonnehti sitä ”seisimiseksi häiritöksi”.

”Näin tapahtuu, vastoin yleistä käsitystä, kun luopuu tupakasta”, Cohen taustoittaa. ”Kuvittelin, että tupakoinnin lopettaminen tuhoaisi koko asemiani, kun ääneni nousee sopraanoksi. Mutta ei se onneksi mennyt siihen suuntaan.”

Tupakkalako ei ole ikuisesti suunniteltu. Cohen kertoo luvansa itselleen, että voi sauhutella taas kahdeksankymmeneen. Sil-

Leonard Cohen kuvattuna Pariisissa viime maanantaina 16. tammikuuta 2012.

JOEL SAGET AFP

loin hän saattaa jälleen olla tien päälläkin uusine lauluineen.

”Odotan sitä”, Cohen sanoo. Uusien laulujen sovitukset on tarkoitettu pian testata bändin kanssa, mutta mitään sopimuksia kiertueesta ei vielä ole, hän kertoo.

OLD IDEAS on Leonard Cohenin kahdestoista studioalbumi. Nimi viittaa vanhoihin ideoihin, ajatuksiin tai käsitteisiin, miten vain.

Ajatuksesta vanhimmat ovat hyvin vanhoja, jopa noin 2640 vuoden ikäisiä, Cohen laskee pilke silmässään ja viittanee vanha-testamentillis-mytoologisiin ulottuuksiin. Niistä hän on ammentanut esikoiskirjastaan, runoteoksesta *Let Us Compare Mythologies* (1956) lähtien.

Mytologioiden, uskontojen ja elämän mysteerin selvittämiseen Cohen on omistanut vuosikymmentensä, tai ainakin sen ajan, mitä naisilla on liennyt.

”Alun alkaenhan kirjoittaminen oli tapa ansaita suotuisat lähtöasetelmat naisten suhteen, ettei tarvitsisi aloittaa aivan nolppiteestä”, naistenmieh kertoo. ”Nyt täällä ei ole oikeastaan merkitystä, suuntaan tai toiseen.”

Runoudella on Cohenille erittäin suuri merkitys edelleen, ja vanhat suosikit William Butler Yeats (1865–1939) ja Federico Garcia Lorca (1898–1936) ovat pitäneet pintansa. ”Kumpikin puhui minulle suoraan min, että ymmärsin.”

”Oikeastaan minulla ei ole enää syviä vakaumuksia mistään.”

Esimerkiksi Shakespearen ”riveihin tunkeutuminen” teetti paljon enemmän töitä, kuvailee Cohen.

Mayfairin teatterissa joku kysyy, millaisen neuvon Cohen antaisi nyt nuorelle itselleen.

Cohen vastaa kertomalla kanadalaisesta runoilijasta Irving Laytonista (1912–2006).

”Uskouduin hänelle ja kerroin syvimmistä pyrkimyksistäni. Leonard, olette varma, että teet nyt väärin” oli Laytonin vastaus. Sen neuvon antaisin nuorelle kirjailijalle.”

JOKU KYSYVÄ, uskooko Cohen kohtaloon.

”Voin yrittää vastata tähän jokin silkasta kohtelaisuudesta, mutta oikeastaan minulla ei ole enää syviä vakaumuksia mistään”, monen uskonnon puoleen elämänsä aikana kääntynyt Cohen sanoo. ”En tiedä, miksi näin on, mutta tunnu enää oikein pääsevän minkään ajatuksen taakse. Ehkä elämän vanhin idea onkin vain se, ettei ole muuta tärkeää kuin jatkaa eteenpäin, to carry on.”

Cohen sanoo yrittävänsä työkennellä päivittäin. Kirjoittamiseen tarvitaan ”jonkinlaista armoa” ja ”valaistumisen tilaa”. Tämän syvemmällä Cohen ei halua

luovutensa lähteeseen sukeltaa.

”Se on todella mystistä ja jopa vaarallista seutua. Jos kaivaudut liian syvään, päädyt ehkä jonkinlaiseen halvaantumiseen. Ja sitä emme halua. Tämä on tarpeeksi rakkaita jo näin.”

Cohenin masennusta kulkaan ei ota täällä puheeksi, mutta Cohen on kertonut sen heittäneen. Oleskelu zen-buddhalaisessa luostarissa Mount Baldyssä Kaliforniassa 1990-luvun lopulla vaikutti osaltaan, ja Cohen uskoo myös lukeminsa tutkimuksiin siitä, että iän myötä aivojen muuttuu.

Cohen on auttanut avokemiaansa itsekin jättämällä alkoholin ja muut päihteet vähemmälle.

COHEN KIRJAA utterasti ideoitaan muistikirjoitukseensa, joita on myös levyä kuvituksena, piirrosten ohella. Hän pelkää muistikirjojensa hukkaamista.

”Olen hukannutkin monia. Niissä hukatuissa oli mestariteoksia.”

Itseironisen humoristin rooli istuu mystikko-Cohenille kuin räätälinytönä tehty puku ja hän nauttii silminnähden ihaillevan yleisön lämpimistä reaktioista.

Menestys tarkoittaa selviytymistä, luonnehti Cohen vuonna 1974 Tony Palmerin dokumentissa *Bird On A Wire*. Tätä mieltä hän on edelleen, ja syystä. Vuosien 2008 ja 2010 kiertueet ovat olleet todellisia megamenestyksiä ja niiden vaikutus ”irvovittava”.

Edellisistä keikoista oli ehtinyt kulu 15 vuotta.

Kiertueita edelsi ristiriitaisen vastaanoton saanut *Dear Heather* -albumi (2004) ja tien päälle ajoivat myös remppailaan olevat raha-asiat.

Cohenin raha-asioiden hoitaja Kelley Lynch kavalsi työnantajaltaan miljoonia sillä välin, kun tämä kirkasti päättämään Mount Baldyn luostarissa. Anthony Reynoldsin kirjoittamassa elämäkerrassa *Leonard Cohen* (2010) kerrotaan Cohenin käsitteellisen tilanteen zen-henkisen tyneenä.

NEW YORKISTA Lontooseen lentänyt levy-yhtiön toimitusjohtaja Mike Smith päättää Cohen-illan viralisen osuuden.

Cohen jää kuitenkin vielä kiltisti hoitamaan lehdistösuhteilleen sen viime silauksen. Jonotamme nimikirjoituksia ja otamme kaverikuvia kunnan fanien lailla.

Juttelen hetken *Darkness*-laulusta Cohenin kanssa ja mainitsen Suomen. Hän lähettää oitis terveiset kotisivustonsa ylläpitäjälle Jarkko Arjatsalolle.

*Darkness*ia Cohen kertoo tehneensä useita vuosia, muttei avaa lauluja sen tarkemmin.

”Teille suomalaisillehan tätä laulua ei tarvitse selittää”, Cohen sanoo ja hymyilee.

Old Ideas (Columbia/Sony) ilmestyy 31. tammikuuta. Levy on kuultavissa ennakkoon ma 23. 1. alkaen klo 13 perjantaina asti osoitteessa Nyt.fi

Albumi oli myös Radio Helsingin viikon valiolevy.

TAUSTA

Leonard Cohen Helsingissä vuonna 1987.

Hallelujah, I'm your Fan eli erään laulun mutkikas tarina

JUUTALAISUUS on kullekin vahvana pohjajoukko: na varakkaaseen kauppa-perheeseen Montrealissa Kanadassa vuonna 1934 syntyneen Leonard Cohenin elämässä. Sen rinnalla kirjailija-lauluntekijä on etsinyt elämälle suuntaa ja selityksiä monista muistakin uskonnosta ja filosofista skientologiasta buddhalaisuuteen. Mount Baldyn luostarin munkki Roshin oppiin

Cohen vetäytyi vuosiksi 1994–1999. Väliillä munkki-Cohen toki pistäytyi maillimpienkin illojen parissa, selviävä useistakin Cohenista kirjoitetuista elämäkertoista.

COHEN VIHITTIIN munkki vuonna 1996 ja hän sai dharna-nimen Jikan.

Vuonna 1999 Jikan kuitenkin laskeutui pysyvästi muiden kuolevaisten parin ja lähti Intiaan katsomaan, oltiiko guru Ramésh S. Balsekarin opetuksissa buddhalaismuutavaa.

Mumbaissa oli työn alla toistaiseksi tuorein kaunokirjallinen teos, runokirja

Cohen Mt. Baldyssä munkkina vuonna 1995.

NEAL PRESTON COBBIS

Kalpauksen kirja (*Book of Longing*, 2006).

USKONNOLLISEN etsinnän kanssa on linjassa se, että Cohenin paluu nyky-suosiin juontaa osittain *Hallelujah*-kappaleeseen. Se on sekä listahitti että hautajaisten toivelaulu.

Cohen levytti *Hallelujah*-in ensi kertaa jo 1984 albumille *Various Positions*. Levyä ei julkaistu lainkaan Yhdysvalloissa, koska levy-yhtiö Columbian jottajai piti sitä huonona. Tämä tyrmistytti Cohenin sovittajan ja tuottajan John Lissauerin niin, että hän jätti musiikkibisneksen.

Hallelujah lähti kuitenkin uuteen liittoon. Jeff Buckleyn versio on soinnut lukemattomissa elokuvissa ja tv-sarjoissa ja kanadalainen lauluntekijä Rufus Wainwrightin versio laulun *Wainwrightin* suundtracille 2001; itse elokuvassa sen tosin esitti John Cale. Tämä puolestaan oli levyttänyt kappaleen ensi kerran jo vuonna 1991 Cohen-tribuutilla *I'm Your Fan*. Pinkin räjäytti X Factor-ikäisen brittitoimittaja Alexandra Burke vuoden 2008 versiossaan, joka löi monet myynti- ja listanäyttykset.

Pirkko Kotirinta

Cohen esiintyi Helsingissä 2010.